

TIJDSCHRIFTBESPREKINGEN

ZEITSCHRIFT FÜR PÄDAGOGIK, jrg. 12 nr. 1, februari 1966

C. A. Flitner, G. Bittner, M. Vollert trachten door middel van tests uit te maken of de duitse kinderdorpen te accepteren zijn als vormen van moderne opvoeding of juist te verwerpen.

W. Brezinka bespreekt de crisis in de hedendaagse wetenschappelijke pedagogiek. Hij gaat uitvoerig in op het bekende werk van Henz, waarvoor hij maar weinig waardering heeft: het is geen Erziehungswissenschaft, maar een Katholieke beschouwing over de opvoeding vanuit scholastiek standpunt.

Zeitschrift für Pädagogik, jrg. 12, nr. 2, april 1966

S. Strasser behandelt de begrippen functionalisme en intentionalisme, te beginnen met Rousseau. Hij ziet geen tegenstelling, maar synthese.

M. Liedtke schrijft over Kantsche opvoedingswetenschap en H. H. Schepp over vrijheid, gelijkheid in Condorcets plan van 1792.

R. Ingenkamp meent op grond van een empirisch onderzoek bij rekenen en Duits, dat de 5 daagse school niet minder presteert dan de 6 daagse.

N. F. NOORDAM

EEN VREEMDE TAAL OP O.E. LAGERE SCHOOL

In *Levende Talen* van oktober 1966 schrijft W. Knibbeler, leraar Frans te Nijmegen, over een publicatie die in de loop van de zomer verschenen is in het dagblad Trouw. Vermeld werd, dat in het nieuwe schooljaar, d.i. het schooljaar 1966-1967, op 75 lagere scholen in Venlo en omliggende gemeenten geen Franse les meer gegeven zal worden. Deze streek volgt hiermee het voorbeeld van een gedeelte van de stad Groningen, Hengelo, Enschede, Nijmegen, Heeswijk, Oss, Veghel, Weert, Roermond en enkele andere. Overwegend, zoals men ziet, zuidelijke gemeenten. Tot de afschaffing is onder meer besloten wegens een onbevredigend rendement van de veelal door onbevoegde krachten op de lagere school gegeven lessen. Uit de in september 1965 gehouden enquête over het onderwijs in Frans op de lagere school blijkt, dat de onbevoegdheid van de leerkrachten ook elders in het land de voornaamste reden is waarom men het Frans op de lagere school liever ziet verdwijnen.

Knibbeler ziet dit alles „met gemengde gevoelens” gebeuren. „De vraag dringt zich namelijk op of deze ontwikkeling zal leiden tot een definitief

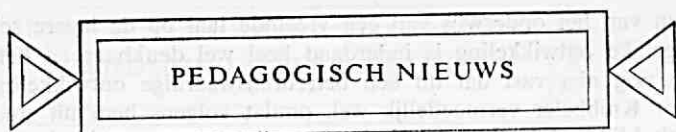
afschaffen van het onderwijs van een vreemde taal op de lagere school." Een dergelijke ontwikkeling is inderdaad heel wel denkbaar en het staat voor ons nog niet vast dat dit een betreuwenswaardige ontwikkeling zou zijn. Voor Knibbeler vermoedelijk wel, omdat volgens hem uit studie en onderzoek blijkt, dat „de acoustische gevoeligheid en mobiliteit die zo'n belangrijke rol spelen bij het basisonderwijs van een vreemde taal, vóór de twaalfjarige leeftijd groter is dan na deze leeftijd". Op grond van dit gegeven is men in vele landen, waaronder Engeland en Zweden, begonnen met een vreemde taal te onderwijzen aan kinderen van 8 à 10 jaar. In ons land echter is „het pre-advies betreffende experimenten vreemde-talen-onderwijs op de lagere school dat het Algemeen Pedagogisch Centrum enkele jaren geleden heeft uitgebracht op verzoek van het hoofdbestuur van de N.O.V., niet nader uitgewerkt en gerealiseerd".

Welke motieven dit hoofdbestuur tot dit uitstel hebben gebracht, is ons niet bekend. Het kan de begrijpelijke wens geweest zijn het resultaat van o.a. de Engels-Zweedse experimenten af te wachten, vooral met het oog op de invloed, positief of negatief, die het aanleren van een tweede taal op de lagere school heeft op de passieve en actieve beheersing van de moedertaal in haar verschillende aspecten.

Overigens: het feit dat jonge kinderen, d.w.z. kinderen voor de twaalfjarige leeftijd, vermoedelijk grotere mogelijkheden bezitten voor het aanleren van een vreemde taal dan op latere leeftijd, is minder een moderne ontdekking, resultaat van „studie en onderzoek", dan men meent. Het is in de zestiende eeuw al een ervaringsfeit geweest. Peeters schrijft in zijn dissertatie: *Kind en jeugdige in het begin van de moderne tijd (ca. 1500-ca. 1650)*, Hilversum/Antwerpen 1966, blz. 160: „De ervaring toont duidelijk aan," zo staat in de *Ratio Studiorum* van 1587 vermeld, „dat de geest der kinderen bijzonder geschikt is voor het leren van een taal. Het kind is slechts sterk in het geheugen; welnu, de talen zijn vóór alles een zaak van geheugen. Indien men met de talenstudie wacht tot de latere jeugd jaren heeft het geheugen zijn soepelheid verloren en het verstandelijk oordeel ver-schaft ons geen enkel hulpmiddel om het te vervangen".

Wetenschappelijke arbeid uit de twintigste eeuw dekt dus ervaring uit de late middeleeuwen en het begin van de moderne tijd. Maar ons persoonlijk lijkt het om bovengenoemd motief gewenst, nadere gegevens omtrent dit kritieke punt af te wachten, voor men met de introductie van een tweede taal op de lagere school begint.

VAN DER V.

EDUCATION AND DAILY LIFE

An invitation to Teachers and Student Teachers to discuss with Krishnamurti at Saanen in Switzerland in the summer of 1967

For many years *Krishnamurti* has been giving talks and holding discussions both in the East and in the West, and has talked deeply and personally with people in every walk of life. He has given public talks on many occasions in India and the United States, Latin-America, Australia, New Zealand and Scandinavia, and in almost every European Capital, including *Rome, Paris* and *London*.

In April of this year *Krishnamurti* will again give a series of talks in *Paris*; in May in *Amsterdam*; in July and August in *Saanen*; and in September in *London*. For further information about these talks please write to *Krishnamurti Writings (London)*, c/o 9 April Close, Horsham, Sussex, England.

For those who are working in the field of *education* – from Nursery School to University – or who are studying to become teachers, we hope, if enough interested people are able to attend at that time, to arrange special discussion meetings with *Krishnamurti* during the period of public talks in *Saanen*, Bernese Oberland, Switzerland, from 16th July to 16th August, 1967.

All *Krishnamurti's* talks and discussions are in the English language, and admission is free.

For those who do not know *Krishnamurti* we give below, as an introduction, an extract from one of his books, *This matter of culture*, (published by Victor Gollancz, Ltd.), which formed part of a talk preceding discussions with teachers and students at a school in India.

Krishnamurti: „One of the main difficulties we have to face is that modern education all over the world is chiefly concerned with making us mere technicians. We learn how to design jet planes, to build cars and construct better roads, or to become efficient secretaries, and in the midst of all this technology we forget that we are human beings. In America automation is releasing more and more people from long hours of labour, and it will soon be doing so in other countries also, and then we shall have the immense problem of how to utilise our time.

Already our lives are inwardly very empty. You may have a university degree, you may be very clever, having stored up a great deal of information and read all the latest books, or you may be married and comparatively well-off, but so long as you fill your heart with the things of the mind your life is bound to be empty and rather ugly, and it will have very little meaning. There is beauty and meaning in life only when the heart is cleansed of the things of the mind.

You see, this is our own individual actual problem; it is not some speculative problem which does not concern us. If as human beings we don't know how really to care for one another, if we don't know how to cherish the earth and the things of the earth, if we don't know how to love our children but are merely concerned with our own personal or national advancement and success, then we shall make the earth, which is our world, a hideous place, which is what we are already doing. We are one humanity, the earth is ours to share, and with loving care it will produce food, clothing and shelter for all.

So, the function of education is not merely to prepare us to pass a few examinations but to help us to understand this whole problem of living – in which is included sex, earning a livelihood, caring for the earth, being earnest, sharing joy and laughter and yet knowing how to think widely and deeply. But is our *primary* problem to find out for ourselves what Truth or Reality is – for that is the very foundation of our life.

The teacher must be capable of helping us to understand that these problems exist and have to be solved. We must begin *now* to lay the right foundations so that our life has real meaning and so that we can withstand all the tribulations which so-called civilised human beings create. The real meaning of life is discovered only when we are seeking out Truth or Reality from moment to moment, and Reality is not to be found in the church, in the temple, in the mosque or in some ritual. It is in *everything*.

To seek out this Reality we must know how to go about removing the dust and misunderstanding of centuries. This search for Reality is the only true education. Any clever person can read books and accumulate information and so achieve a position and exploit others – but that is not education. The study of certain subjects is a very small part of education; there is a vast area of life for which we have never been educated at all and to which we have to find a new approach.

To find out how to approach life totally, so that our daily living – with all its work, amusements, pleasures and pains, has a meaning in relation to something hitherto unknown, which may include and transcend all our petty activities – *that*, I think, is education.

In other words, education must begin with religion. But religion has nothing to do with the priest, with the church, with any dogma or belief. Religion is deeply to understand our own make-up and to know what it is to love and to work without motive. Goodness, generosity and love do not come into being save through the search for Reality.

The mind, with its cunning arguments, is not everything. There is something vast and immeasurable, a loveliness which the mind alone is unable to comprehend; the searching out and experiencing of that immensity is the way of education. Unless we have that kind of education, when we go out into the world we will perpetuate this hideous world-wide mess which past generations have created.

So, teachers and students, do think about all this. Don't complain, but help create an institution where religion, in the true sense, is investigated, searched out, worked out, loved and lived. Then you will find that life becomes astonishingly rich."

Discussion meetings

Saanen, near *Gstaad* in Switzerland, where the discussions for teachers are to be held, is 3,500 ft. above sea level and lies amid beautiful, mountain pastures and pine woods. There are excursions, a swimming-pool, lovely walks, chair and cabin lifts to many peaks, including the Glacier of Diablerets 10,000 ft.

Those interested in taking part in these meetings relating to education are invited to send their names, mentioning age and sex, and how they are connected with education.

We cannot give individual help in the matter of travel and accommodation but we would advise you to write to the Verkhersbureau at *Saanen* or *Gstaad* saying that you wish to attend the Educational Gathering. Please do not forget to enclose an International Postal Reply Coupon. The Verkhersbureau do not fix accommodation but they have a special list of hotels, flats, rooms, etc., and there are also independent camping facilities. For a limited number of teachers and student-teachers, (from age 16-40 years), we are trying to secure accommodation in a local school for approximately 5 francs a day, to include shower-bath, kitchen and local taxes. If you wish us to reserve such accommodation for you please write *immediately*, enclosing a Postal Reply coupon and an addressed envelope, to: -

Saanen Educational Gathering,

Nieuwe Duinweg 19, Scheveningen, Holland

Applications for accommodation should be received at this address as soon as possible and *definitely* not later than mid-March, 1967.

OPLEIDING ORTHOPEDAGOGEN

Onder auspiciën van de drie Amsterdamse Sociale Academies, De Aemstelhorn, de C.I.C.S.A. en de Sociale Academie, wordt - behoudens goedkeuring van de aanvangsdatum door het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen - september 1967 begonnen met een part time opleiding Orthopedagogisch Inrichtings Werk.

Deze opleiding wil voorzien in de behoefte aan een bredere beroepsscholing voor het inrichtingswerk op het niveau van „hoger sociaal pedagogisch onderwijs”.

Toelatingseisen: Gelijk aan welke ook gelden aan andere opleidingen aan de Sociale Academies; daarbij dient men de leeftijd van 25 jaar te hebben bereikt. In het bijzonder wordt ook gedacht aan hen die in het bezit van het diploma K.B.-B. en die in staat zijn aan de toelatingseisen te voldoen.

Voor nadere inlichtingen kan men zich wenden tot:

„De Aemstelhorn”

Elandsgracht 70”

Amsterdam

Tel. 020-243700: Drs. E. F. B. Verwoert

„De C.I.C.S.A.”

Weteringschans 263

Amsterdam

Tel. 020-232448-236526: N. J. Kollewijn

„De Sociale Academie”

Karthuizerplantsoen 2

Amsterdam

Tel. 020-233164: P. A. Drillich

Propectie op aanvraag aan het adres van de C.I.C.S.A. verkrijgbaar.

BENOEMING MEJ. DRS. W. J. BLADERGROEN

Tot gewoon hoogleraar in de opvoedkunde van het afwijkende kind is aan de Rijksuniversiteit te Groningen benoemd Mej. Drs. W. J. Bladergroen, thans lector in de kinderpsychologie aan deze universiteit.

Met deze eervolle benoeming wordt mej. Bladergroen veel geluk gewenst.

CONCENTRATIE IN HET BEROEPSONDERWIJS.

Op 30 december 1966 is ten overstaan van de notaris C. A. Hattinga van 't Sant te 's-Gravenhage door de Algemene Bond ter bevordering van Beroepsonderwijs een Stichting in het leven geroepen, genaamd Pedagogisch Centrum voor het Algemeen Beroepsonderwijs, gevestigd te 's-Gravenhage.

Deze Stichting zal de arbeid van de tot dusverre onder de genoemde Algemene Bond ressorterende „Kerngroep voor Onderwijsvernieuwing” als zelfstandig lichaam voortzetten, met dien verstande dat haar arbeid zich zal uitstrekken over het gehele beroepsonderwijs. De Kerngroep fungeert in het vervolg, met behoud van de naam, als commissie van de Stichting, voor de ontwikkeling van het technisch onderwijs.

Tot nader order zal de Stichting gehuisvest zijn ten kantore van de Algemene Bond ter bevordering van Beroepsonderwijs en door het bureau van deze Bond haar werkzaamheden doen uitvoeren. Er komt derhalve voorschans geen verandering in de bestaande gang van het werk.

Het bestuur van de nieuwe Stichting is samengesteld uit de volgende personen: Dr. J. R. van Blom, voorzitter, namens de Algemene Bond; Mr. J. H. Luyterink, secretaris, voor het economisch- en administratief- onderwijs; mej. C. M. J. den Boon, voor het huishoud- en nijverheidsonderwijs; D. H. Huizinga, op voordracht van de Algemene Bond van Onderwijzend Personeel; J. L. de Jonge, op voordracht van het Centraal Orgaan van de Landelijke Opleidingsorganen van het Bedrijfsleven; Mr. E. Kuyman, op voordracht van het Algemeen Pedagogisch Centrum; A. Langerak, op voordracht van het Onderwijskundig Studiecentrum; D. Ruysenberg, voor het technisch onderwijs en Mr. C. Stapel, voor het sociaal-pedagogisch onderwijs. Door de Algemene Bond zal alsnog de heer C. J. Rol worden uitgenodigd in het bestuur zitting te nemen voor het detailhandelonderwijs. Bovendien zal aan de Vereniging van Directies bij het Beroepsonderwijs

worden verzocht alsnog iemand voor te dragen om zitting te nemen in het stichtingsbestuur.

Dit bestuur heeft voor de tijd waarin het bureau van de Algemene Bond tevens de bureauwerkzaamheden van de Stichting uitvoert Drs. J. A. van Nieuwenhuyzen – Directeur-Sekretaris van de Bond – benoemd tot fungerend Directeur van de Stichting en Drs. L. L. A. Maurenbrecher – voorheen secretaris van de Kerngroep voor Onderwijsvernieuwing – tot Direktiesekretaris.

Overzicht geslaagden aan het Nutsseminarium voor pedagogiek aan de Universiteit van Amsterdam - 23/24 november 1966

Voor de Middelbare Akte Pedagogiek A:

J. J. H. Bras (scriptie: „Onderzoek naar de inhoud van de taak van de groepsleider in de kinderbeschermings-internaten”).

H. Broekhuijsen (scriptie: „Het spelelement in de school”).

Mej. J. F. Hageman (scriptie: „Kleuter en Kleur”).

D. H. van der Ham (scriptie: „Het verband tussen selectie en schoolsucces van leerlingen in het eerste leerjaar op een l.t.s.”).

H. Koopman (scriptie: „Een leerexperiment op de lagere school”).

C. T. Kooyman (scriptie: „Het vak demonstratieve praktijk”).

Mej. E. G. J. M. Paans (scriptie: „Televisie en bejaarden”).

Mej. M. F. T. Straman (scriptie: „Verantwoording van een individuele therapie”).

Voor de Middelbare Akte Pedagogiek B:

M. Beekma (scriptie: „Schoolleiding bij het lager onderwijs”).

P. N. de Weert (scriptie: „Verscheidenheid van aanpak”).

BENOEMING VAN PROF. DR. PH. J. IDENBURG

De voorzitter van de redactie van Paedagogische Studiën, sedert 1956 vanwege de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen bijzonder hoogleraar in de pedagogiek, is met ingang van 1 januari 1967 benoemd tot gewoon hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam. Zijn leeropdracht heeft betrekking op de maatschappelijke achtergronden van onderwijs en opvoeding, de vergelijkende opvoedkunde daaronder begrepen.

In het nummer van december 1966 van dit tijdschrift, pag. 579/580, is reeds de verwachting uitgesproken, dat zich nieuwe mogelijkheden voor hem zullen voordoen. Met deze eervolle benoeming begint voor Prof. Idenburg een nieuwe periode in zijn leven. De Redactie van Paedagogische Studiën wenst zijn voorzitter met deze benoeming gaarne en van harte geluk.